

Promoting Intellectual
Property Rights in the
ASEAN Region

HỘI THẢO VỀ CHỈ DẪN ĐỊA LÝ

Denis SAUTIER, PhD
Chuyên gia kinh tế nông nghiệp cao cấp,
CIRAD - FRANCE
Hà Nội | 20 tháng 9 năm 2019

Funded by the European Union

This Project is funded by the European Union and implemented by the European Union Intellectual Property Office (EUIPO)

BẢO HỘ VÀ QUẢNG BÁ CHỈ DẪN ĐỊA LÝ Ở LIÊN MINH CHÂU ÂU

MỤC LỤC

- ❑ Mục tiêu và lợi ích của chỉ dẫn địa lý
- ❑ Các cách khác nhau để bảo hộ chỉ dẫn địa lý ở thị trường nước ngoài
 - đăng ký trực tiếp
 - các hiệp định thương mại tự do
 - Thỏa ước Lisbon
- ❑ Một số ví dụ thành công về chỉ dẫn địa lý trong khu vực ASEAN và EU

Trên phạm vi toàn cầu: Xu hướng về sản phẩm xuất xứ

- Toàn cầu hóa sản phẩm công nghiệp
 - các sản phẩm đồng nhất, tiêu chuẩn hóa
-
- Người tiêu dùng ngày càng quan tâm đến các sản phẩm địa phương, truyền thống, thân thiện với môi trường và có uy tín: sẵn sàng trả tiền cao
 - Từ “hàng hóa” đến “sản phẩm có tên” = di sản, có khả năng truy xuất nguồn gốc và chất lượng

Sản phẩm có nguồn gốc tồn tại trong một thời gian dài

- Các sản phẩm có nguồn gốc uy tín tồn tại trong một thời gian dài: từ thời cổ đại, thực phẩm, hàng nông sản, thủ công mỹ nghệ – rượu vang, đá cẩm thạch, đồ đồng, lụa, trầm hương rất có uy tín nhờ nơi xuất xứ của chúng
- Tên của nơi xuất xứ được bảo hộ như một tên gọi xuất xứ hàng hóa hoặc chỉ dẫn địa lý
- Lần đầu tiên được công nhận về mặt pháp lý ở EU và kể từ Hiệp định TRIPS được công nhận ở tất cả 164 nước thành viên WTO.

Pháp : CHAMPAGNE

Pháp: ROQUEFORT

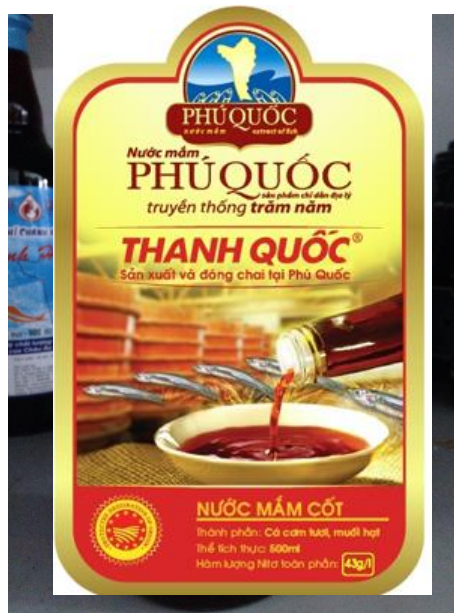
Italia: Parmigiano Reggiano (Parmesan)

Colombia: Café de Colombia (Cà phê Colombia)

Việt Nam: Nước mắm Phú Quốc

Ấn Độ: Chè Darjeeling

Nhật Bản: Thịt bò Kobe

Thái Lan: Khao Hom Mali Thung Kula Rong Hai (Gạo)

Thái Lan: Lụa Lamphun Brocade

Mục tiêu và lợi ích của chỉ dẫn địa lý

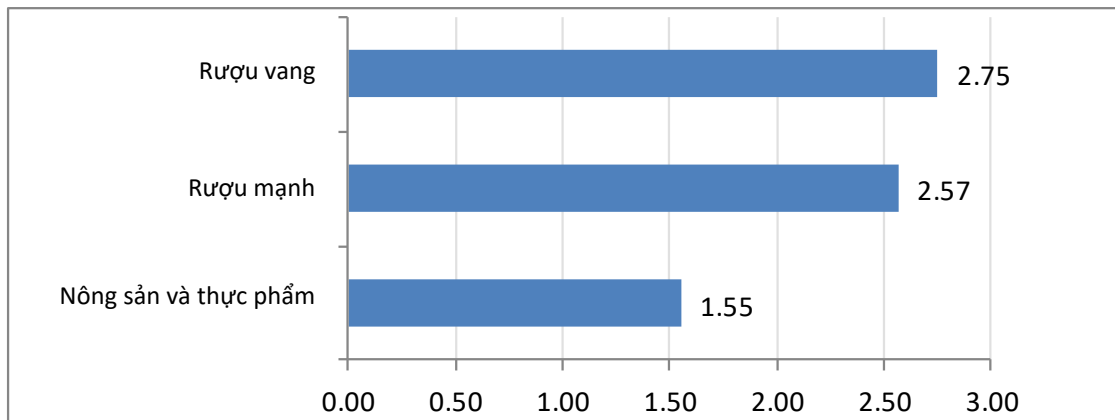
- 1. Bảo vệ giá trị tăng thêm của sản phẩm
- 2. Đấu tranh chống lại việc chiếm đoạt tên
- 3. Phát triển nông thôn/Vùng lãnh thổ
- 4. Bảo hộ tri thức và cảnh quan truyền thống

Mục tiêu 1

- Tác động đến giá

Giá cao ở EU

- Chỉ dẫn địa lý = giá trị cao cấp
- Giá của một sản phẩm mang chỉ dẫn địa lý cao hơn 2,23 lần giá sản phẩm tương tự không mang chỉ dẫn địa lý (tính trung bình)

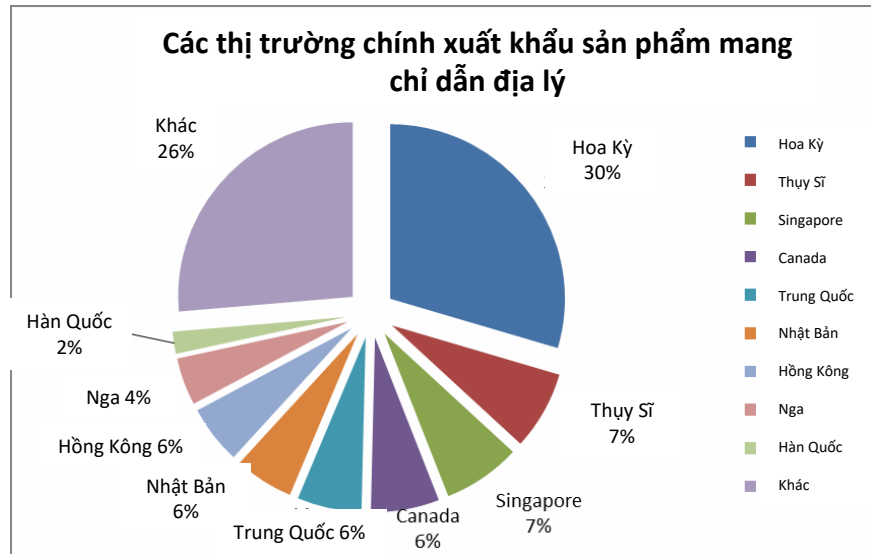
/!\ không phản ánh khả năng sinh lợi nhuận của các kế hoạch liên quan đến chỉ dẫn địa lý do không tính đến các chi phí phát sinh do tuân thủ bản mô tả chỉ dẫn địa lý

Nguồn: Khảo sát quốc tế AND của DG AGRI (2012)

Điểm bán hàng

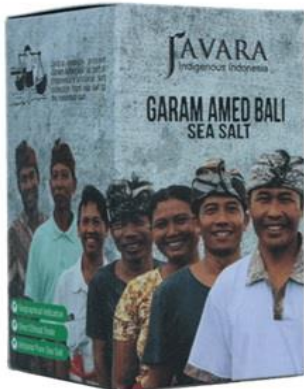
60% doanh số: thị trường trong nước
20% doanh số: thị trường EU
20% doanh số: ở các nước thứ ba

- 663 chỉ dẫn địa lý của EU chỉ bán tại nước sản xuất
- 1525 chỉ dẫn địa lý của EU được xuất khẩu
 - 1224: rượu vang,
 - 231: nông sản,
 - 70: rượu mạnh)

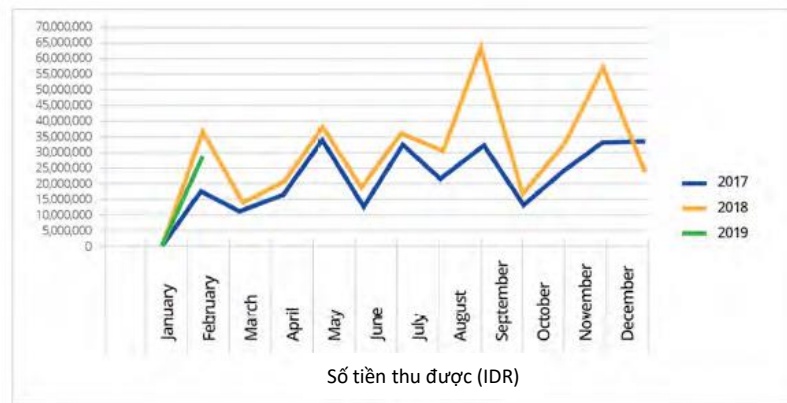
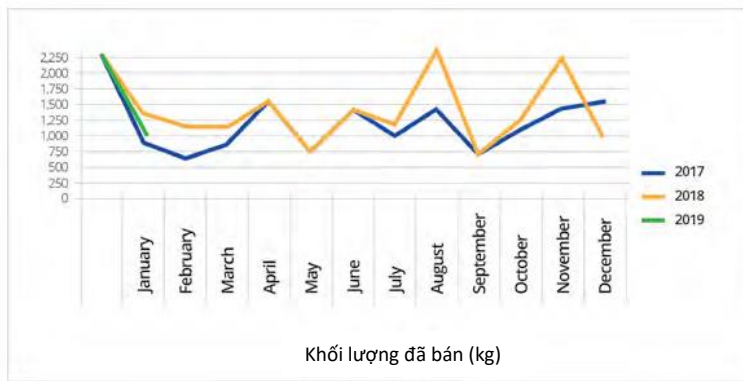

Muối Amed Bali (Indonesia)

Được cấp giấy chứng nhận bảo hộ
chỉ dẫn địa lý ngày 23/12/2015

- Được sản xuất ven biển với truyền thống lâu đời
- Giá muối rất rẻ, chỉ từ 3.000-5.000 IDR/kg và đất đai bị mất dần do phát triển du lịch.
- Sau khi đăng ký bảo hộ chỉ dẫn địa lý
- Năm 2018: giá bán với số lượng lớn: từ 27.000 đến 35.000 IDR/kg
giá hàng đóng gói: từ 60.000 đến 70.000 IDR/kg

Mục tiêu 2

- Đấu tranh chống lại việc chiếm đoạt tên

Việc sử dụng/bắt chước chỉ dẫn địa lý

Quy định của EU	Quy định của Thỏa ước Lisbon/Geneva	Quy định bổ sung Hiệp định TRIPs	Quy định cơ bản của Hiệp định TRIPs
Không được sử dụng một cách trực tiếp hoặc gián tiếp với mục đích thương mại	Không được sử dụng nếu không tuân thủ các điều kiện của tên gọi xuất xứ hàng hóa/chỉ dẫn địa lý	Không được sử dụng	Không được sử dụng chỉ trong trường hợp có khả năng gây nhầm lẫn cho công chúng về xuất xứ: cần phải được chứng minh
Không được lạm dụng, bắt chước, khơi gợi sự liên tưởng	Không được bắt chước		X
ngay cả khi chỉ ra xuất xứ thực, không được sử dụng dưới dạng dịch hoặc kèm theo các bộ định vị: loại, kiểu, phương thức, sản xuất ở, bắt chước hay tương tự			X

Khơi gợi sự liên tưởng

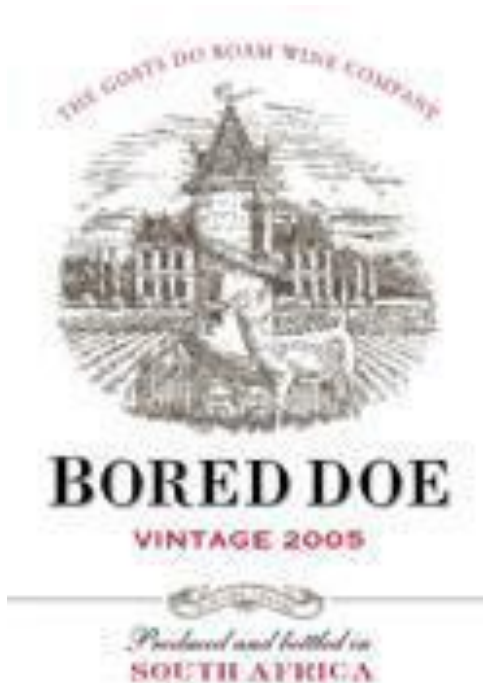
- Gorgonzola: PDO (Chỉ dẫn xuất xứ được bảo hộ)(Italia)
 - Nhưng sử dụng Cambozola cho loại phomat khác
 - EU + Lisbon
- = Khơi gợi sự liên tưởng đến Gorgonzola
- = cấm (vụ kiện số C87-97 Tòa Tư pháp của EU)

- Nhãn hiệu được sử dụng cho cá
- 2 PGI (chỉ dẫn địa lý được bảo hộ)
- Cá hồi nuôi Scotland và cá hồi tự nhiên Scotland
- Bị EUIPO từ chối

- Nhãn hiệu dùng cho dầu ăn
- PDO Chianti Classico
- Dầu Oliu
- Bị EUIPO từ chối (R 1474/2011-2, 16/1/2012)

- PDO Bordeaux (Pháp)
- Tên được sử dụng cho rượu vang của Nam Phi: sẽ bị cấm ở EU

Sử dụng/bắt chước chỉ dẫn địa lý

- FETA là một chỉ dẫn xuất xứ được bảo hộ (PDO) (Hy Lạp)
- Nhưng được sử dụng cho phomat sản xuất tại Thái Lan và bán tại Thái Lan
- Căn cứ quy định của EU + Lisbon + quy định bổ sung Hiệp định TRIPS: sẽ bị cấm
- Căn cứ quy định cơ bản của Hiệp định TRIPS: bị cấm nếu người tiêu dùng bị nhầm lẫn

- Chỉ dẫn được bảo hộ (PGI) Pruneau d'Agen (Pháp)
- Được sử dụng cho hoa quả từ California

Sử dụng chỉ dẫn địa lý cho hàng hóa không tương tự

Quy định của EU	Quy định của Thỏa ước Lisbon/Geneva	Quy định bổ sung Hiệp định TRIPs	Quy định cơ bản của Hiệp định TRIPs
Không được sử dụng để khai thác danh tiếng	Không được sử dụng nếu chỉ dẫn kết nối đến tên gọi xuất xứ/chỉ dẫn địa lý, phá hoại lợi ích, lợi dụng danh tiếng một cách không công bằng; thậm chí ngay cả khi chỉ ra xuất xứ thực, sử dụng dưới dạng dịch hoặc kèm theo các bộ định vị: loại, kiểu, phương thức, sản xuất ở, bắt chước hay tương tự	X	X

Hàng hóa không tương tự

- Champagne = Chỉ dẫn xuất xứ được bảo hộ (PDO) (Pháp) cho rượu vang sủi tăm
- Sử dụng cho nước hoa
- Pháp: bị cấm (đổi tên thành Yvresse)
- Hiệp định TRIPs: được phép

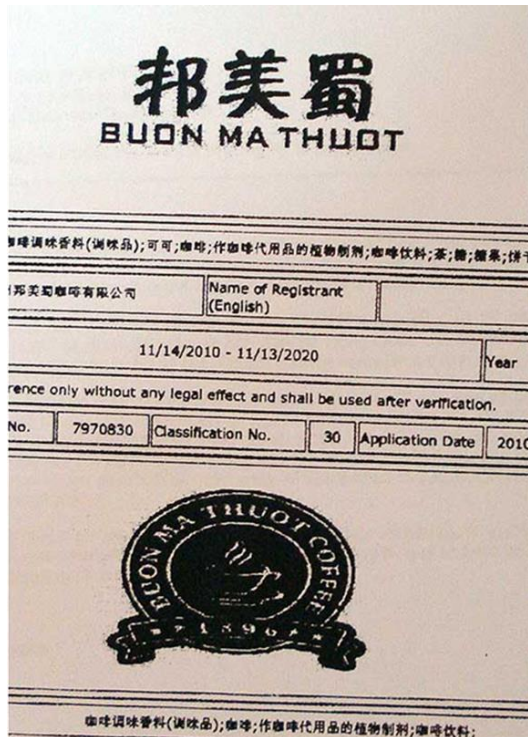
Mối quan hệ với các nhãn hiệu đăng ký trước và sau cùng tên với chỉ dẫn địa lý

Quy định của EU	Quy định của Thỏa ước Lisbon	Quy định bổ sung Hiệp định TRIPs	Quy định cơ bản của Hiệp định TRIPs
Với nhãn hiệu đăng ký trước: Cùng tồn tại với PDO/PGI + nếu nhãn hiệu đăng ký trước đó với thiện chí	Với nhãn hiệu đăng ký trước: Có thể cùng tồn tại nếu nhãn hiệu trước đó được đăng ký với thiện chí	Đối với nhãn hiệu đăng ký trước: Điều khoản miễn trừ Có thể cùng tồn tại theo pháp luật trong nước	
Không có nhãn hiệu đăng ký sau			Chỉ không có phép đăng ký nhãn hiệu sau nếu gây nhầm lẫn cho công chúng

Nhãn hiệu đăng ký trước

Cà phê Buôn Ma Thuột, Việt Nam

- Chỉ dẫn địa lý
tại Việt Nam:
Đăng ký năm 2005

- Nhãn hiệu đăng ký
tại Trung Quốc tháng
4/2011:
- Bị hủy tháng 5/2014
do nỗ lực của Hiệp
hội và Chính phủ Việt
Nam

Mục tiêu 3

- Tác động đến phát triển nông thôn

Chỉ dẫn địa lý = Một phần quan trọng của nông nghiệp Pháp/EU

- Pháp: lĩnh vực chỉ dẫn địa lý = 14,5 % ngành thực phẩm và đồ uống
- Pháp: Cứ 4 nông dân thì có 1 người liên quan đến sản xuất sản phẩm mang chỉ dẫn địa lý

Du lịch

- ☒ Làng Espelette, tủ kính bày hàng mang chỉ dẫn xuất xứ được bảo hộ (PDO)
- ☒ Năm 2016: 500.000 khách du lịch đã đến Espelette
- ☒ Mỗi năm có 30.000 người tham dự lễ hội truyền thống Ớt d'Espelette

Kinh tế

- ☒ 65% nhà sản xuất sinh sống cùng với Ớt d'Espelette
- ☒ 77% nhà sản xuất chuyển đổi và bán sản phẩm của họ
- ☒ 10% nhà sản xuất có ít nhất một cửa hàng
- ☒ 250 lao động trong khu vực được đảm bảo bởi Ớt d'Espelette

Phát triển du lịch: Các lễ hội chỉ dẫn địa lý ở Việt Nam

DU HỘI TRÀ MỘC CHÂU 2017

ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH BÌNH LA
TRẦN THƯỜNG KIỆM BIỂU
Đã: Delphine Marie - Vương

Nghị quyết của Ủy ban nhân dân tỉnh Bình La
Số: 12/2017/QĐ-UBND

HỘI TRÀ MỘC CHÂU 2017

TỜ DUY
Thị trấn: Từ 18h00 ngày 07 tháng 11 năm 2017
Thị trấn: Công ty Cổ phần Vinatex Mộc Châu
Thị trấn: Công ty Cổ phần Vinatex Mộc Châu
Thị trấn: Công ty Cổ phần Vinatex Mộc Châu
Rất hân hạnh được đón tiếp

TM UBND TỈNH
B. QUANG THẮNG
PHÓ CHỦ TỊCH

CHƯƠNG TRÌNH HỘI TRÀ MỘC CHÂU 2017

CÁC HOẠT ĐỘNG CHÍNH	THỜI GIAN	ĐỊA ĐIỂM
Trưng bày, quảng bá các sản phẩm chủ Triển lãm ảnh "Sắc màu Cao phong" Tham quan, du lịch các đồi chè Khảo sát Hội trà, thưởng trà, nghệ thuật "Hương sắc Thái nguyên"	Ngày 07/11/2017 Cả ngày Cả ngày 19h30 - 22h00	Công ty CP Vinatex Mộc Châu Công ty CP Vinatex Mộc Châu Cảnh đồng chè của các công ty Công ty CP Vinatex Mộc Châu
Thu hái chè Tham quan dây chuyền sản xuất chè của Công ty CP Vinatex Mộc Châu Tham quan dây chuyền sản xuất chè của Công ty TNHH LIANOEN Việt Nam Thị trấn bày không gian trà, các sản phẩm trà, nghệ thuật pha trà Chương trình "Hương sắc người làm chè" và Chung kết cuộc thi "Tất tưng người làm chè"	Ngày 08/11/2017 8h00 - 9h30 9h30 - 11h00 11h30 - 13h45 16h00 20h00	Lũ chè 50, đơn vị 60 Nhà máy Công ty CP Vinatex Mộc Châu Trại chè Mộc Châu (thị trấn Nông trường Mộc Châu) Công ty CP Vinatex Mộc Châu Công ty CP Vinatex Mộc Châu
Trưng bày, quảng bá các sản phẩm chủ Triển lãm ảnh "Sắc màu Cao phong" Tham quan, du lịch các đồi chè	Ngày 09/11/2017 Cả ngày	Công ty CP Vinatex Mộc Châu Công ty CP Vinatex Mộc Châu Cảnh đồng chè của các công ty

Mục tiêu 4

- Tác động đến bảo tồn đa dạng sinh học và tri thức truyền thống

- Ví dụ: **Hồng không hạt Bắc Kạn**

- Lợi ích này phụ thuộc vào nội dung của bản mô tả chỉ dẫn địa lý

Bảo hộ chỉ dẫn địa lý ở thị trường nước ngoài

– Nộp đơn đăng ký riêng lẻ ở từng nước xuất khẩu

- Được thực hiện bởi hiệp hội các nhà sản xuất chỉ dẫn địa lý

– Thông qua hiệp định thương mại tự do song phương/đa phương

- Đàm phán bởi EU

– Hệ thống Lisbon

- Được thực hiện bởi hiệp hội các nhà sản xuất chỉ dẫn địa lý hoặc bởi cơ quan quốc gia có thẩm quyền

1. Chỉ dẫn địa lý được đăng ký riêng lẻ (ví dụ)

Đăng ký riêng lẻ

Chỉ dẫn địa lý EU đăng ký tại Việt Nam

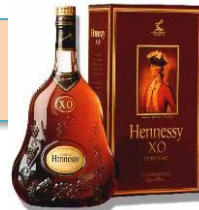
Chỉ dẫn địa lý Việt Nam đăng ký tại EU

Scotch
Whisky
(Scotland)

Cognac
(Pháp)

Nước mắt
Phú Quốc

(Hiệp định thương mại tự do Việt Nam – EU (EV FTA):

Danh mục gồm 169 chỉ dẫn địa lý của châu Âu

Danh mục gồm 39 chỉ dẫn địa lý của Việt Nam)

- Lựa Lamphun Brocade Thai
 - Tại Indonesia
 - Tại Ấn Độ
- Cà phê Doi Tung
 - Tại EU
 - Tại Campuchia
- Lựa Isan Thái Lan
 - Tại Việt Nam
- V.v...

Prosciutto di Parma (Giăm bông Parma) Italia

- ĐĂNG KÝ/BẢO HỘ GẤP ĐÔI:
- Logo sản phẩm mang chỉ dẫn địa lý : Nhãn hiệu (do Hiệp hội chỉ dẫn địa lý sở hữu và thi hành)
Nhãn hiệu chứng nhận Prosciutto di Parma +
Nhãn hiệu tập thể Consorzio
- Chỉ dẫn địa lý (thi hành bởi các cơ quan hành chính và Hiệp hội chỉ dẫn địa lý)

2. Đăng ký chỉ dẫn địa lý tại EU thông qua FTA

- ✓ Công nhận chỉ dẫn địa lý trực tiếp và đạt được mức độ bảo hộ cao tương đương với quy định pháp luật về chỉ dẫn địa lý của EU
- ✓ Cùng tồn tại với các nhãn hiệu đã đăng ký trước đó
- ✓ Có thể bổ sung thêm các chỉ dẫn địa lý mới trong tương lai

Giảm bông «Prosciutto di Parma», ở Canada :

- CETA (Hiệp định thương mại và kinh tế toàn diện) với Canada, năm 2017
- Cho phép giảm bông mang chỉ dẫn xuất xứ prosciutto di Parma và giảm bông mang nhãn hiệu này của Canada (sản xuất tại Canada) cùng tồn tại
- Trước đó, các nhà sản xuất PDO của Italia không được phép xuất khẩu vào Canada

FTA và việc bảo hộ các chỉ dẫn địa lý châu Á tại EU

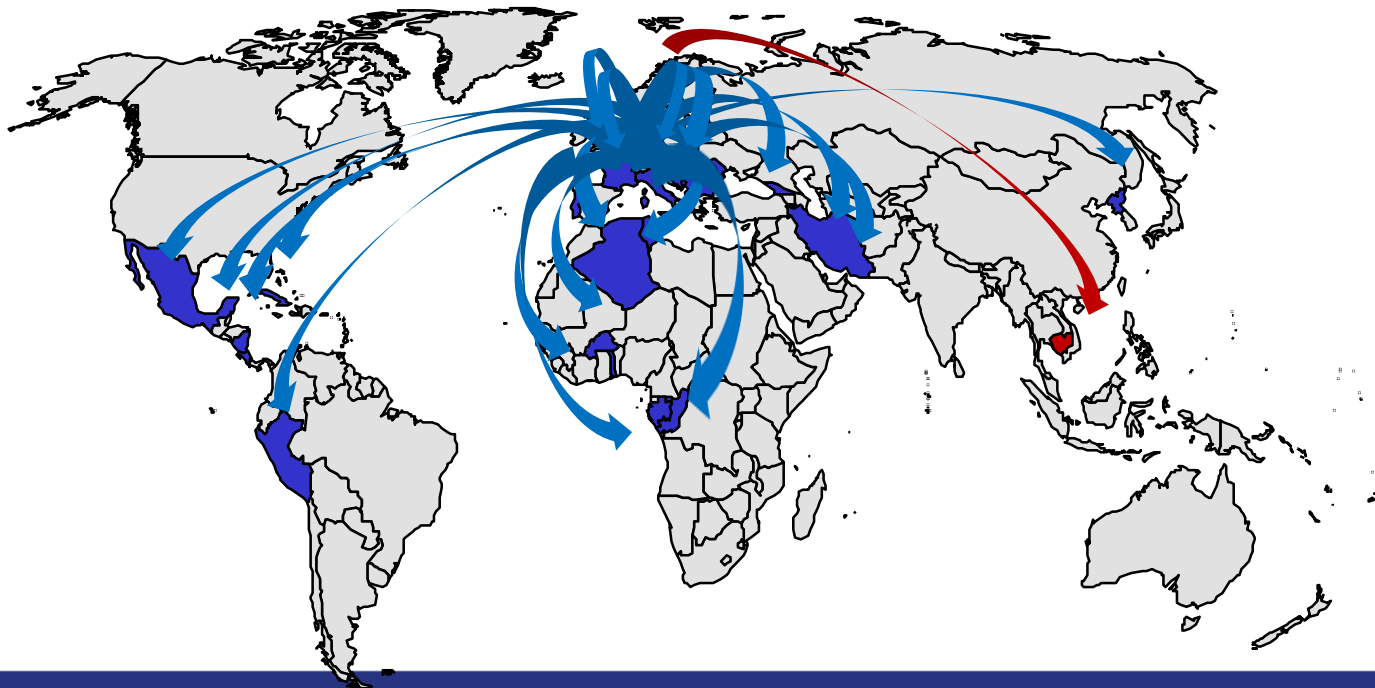
- Năm 2007: EU và ASEAN bắt đầu các vòng đàm phán
 - Không có tiến bộ: theo đuổi các cuộc đàm phán FTA song phương với các nước trong khu vực ASEAN.
- Song phương:
 - Năm 2010: với Singapore (**đã kết thúc năm 2018**), và Malaysia
 - Năm 2012: với **Việt Nam (đã kết thúc ngày 30/6/2019: danh mục gồm 39 chỉ dẫn địa lý của Việt Nam và 169 chỉ dẫn địa lý của EU)**
 - Năm 2013: với Thái Lan
 - Năm 2015: với Philippines
 - Năm 2016: với Indonesia, đã diễn ra 6 vòng đàm phán

3. Hệ thống Lisbon

- **Thỏa ước Lisbon năm 1958 – 28 nước thành viên**
- Tạo điều kiện đăng ký quốc tế tên gọi xuất xứ hàng hóa (AOs) thông qua một thủ tục đăng ký duy nhất
 - Quản lý bởi WIPO: Đăng bạ quốc tế tên gọi xuất xứ hàng hóa
- **Văn kiện Geneva năm 2015**
 - Làm cho Hệ thống Lisbon trở nên hấp dẫn hơn
 - Campuchia đã gia nhập ngày 09/3/2018

Độ che phủ về địa lý:

Một đơn đăng ký duy nhất = được bảo hộ ở 28 (+1) quốc gia

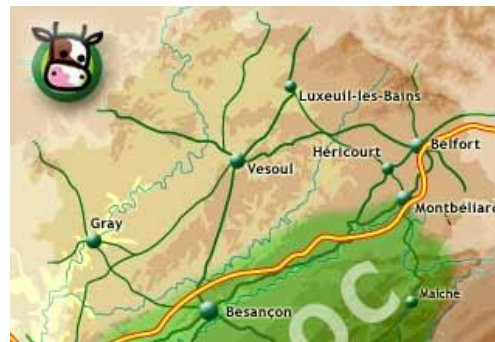

Một số ví dụ thành công về chỉ dẫn địa lý
trong khu vực ASEAN và EU

Nghiên cứu tình huống: Phomat Comté của Pháp

Được sản xuất tại Franche-Comté
Thích nghi với các điều kiện địa phương (vùng núi)
Từ thời Trung cổ
Được bảo hộ chỉ dẫn xuất xứ (PDO) từ năm 1958

Vụ việc giữa phomat Comté và Emmental

Comté và Emmental: xuất xứ gần gũi nhưng chiến lược phát triển đối lập nhau

Xuất xứ

- Vùng địa lý
- Kỹ thuật hãm để bảo quản sữa

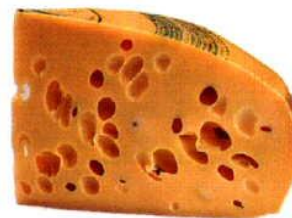
COMTE

Chiến lược P.D.O.
Bảo hộ di sản và phát triển
địa phương

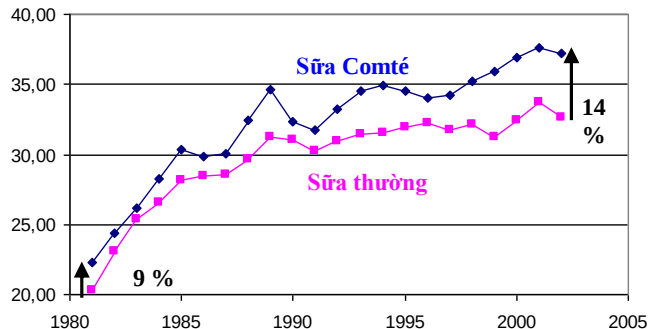
EMMENTAL

Chiến lược công nghiệp
Sản phẩm chung và định vị
sản xuất

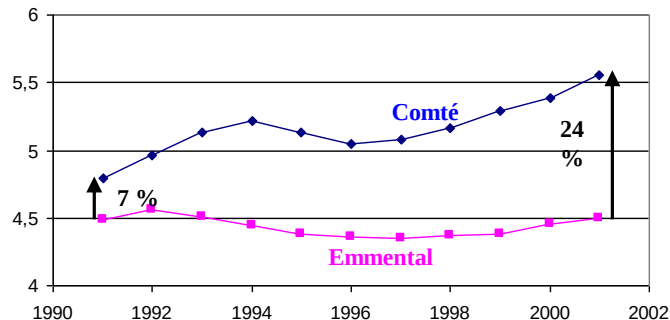

Phomat Comté ở Pháp

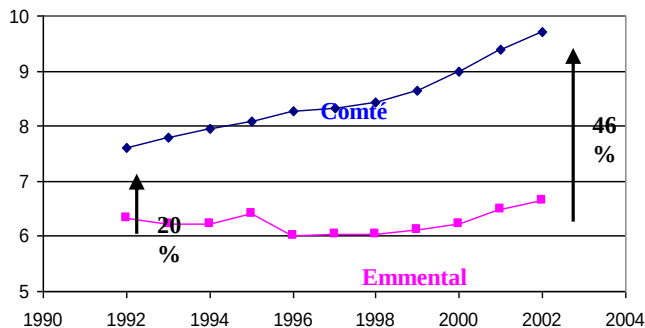
Giá sữa (€/hl)

Tổng giá – đảo hạn (€/kg)

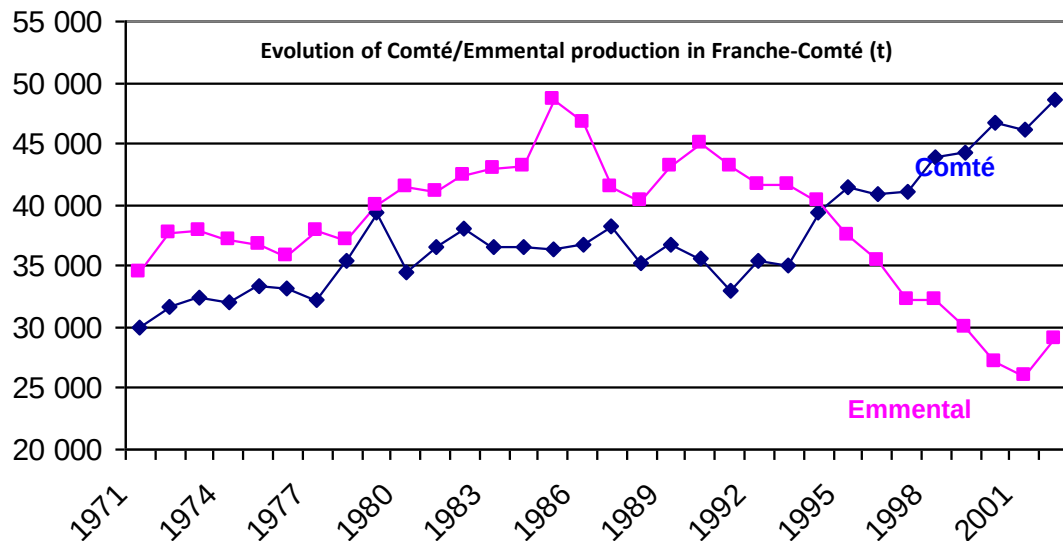
Giá tiêu dùng (€/kg)

- Tác động kinh tế tích cực ở mọi giai đoạn của chuỗi giá trị
- Tăng chênh lệch giá dọc theo chuỗi giá trị

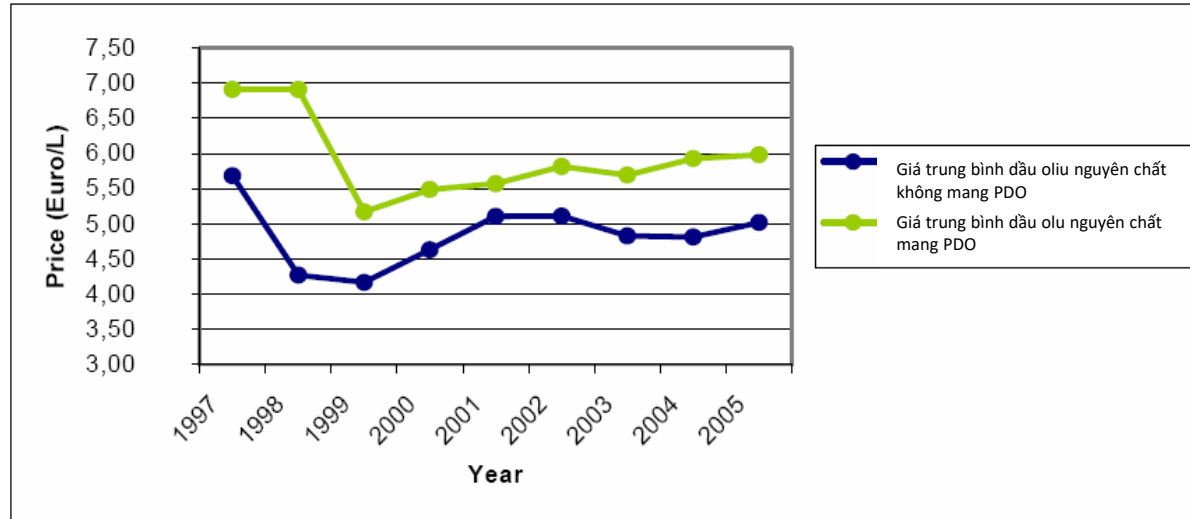
Phomat Comté ở Pháp

- Tác động tích cực đến khối lượng sản xuất:
 - Sản lượng phomat Comté: tăng 3%/ năm trong suốt 10 năm liên tiếp; sản lượng Emmental địa phương giảm.

Nguồn: F.Dupont MAAF

Dầu Oliu Baena Tây Ban Nha

Nguồn : Nghiên cứu tình huống PDO « Baena » cho dầu oliu nguyên chất. F. Caceres Clavero, C. Riccioli, E. Martinez Navarro, R. Garcia Collado. Junta de Andalucía/JRC-ITPS

Campuchia: Hạt tiêu Kampot

12/2009

Hạt tiêu xanh

Hạt tiêu đỏ

4/2010

Hạt tiêu đen

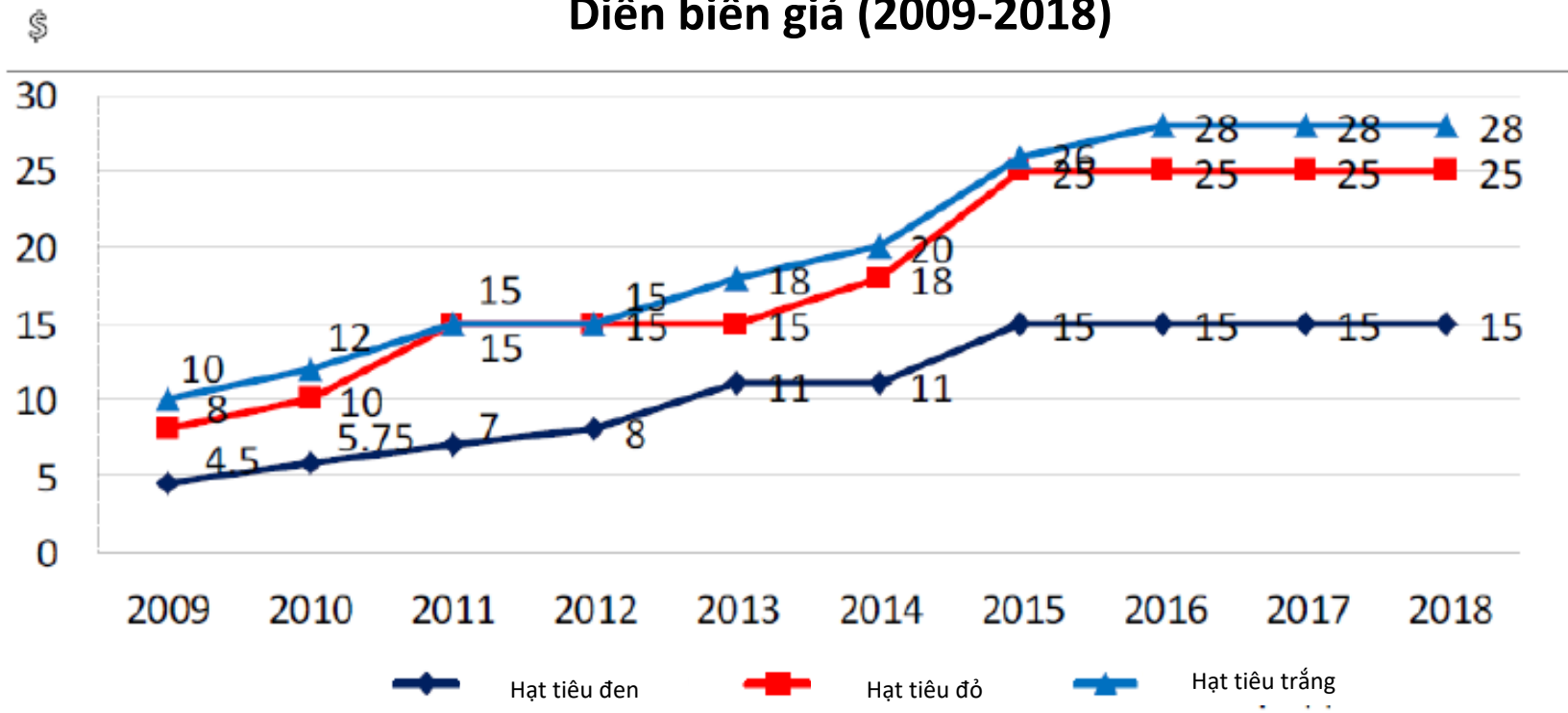
Hạt tiêu trắng

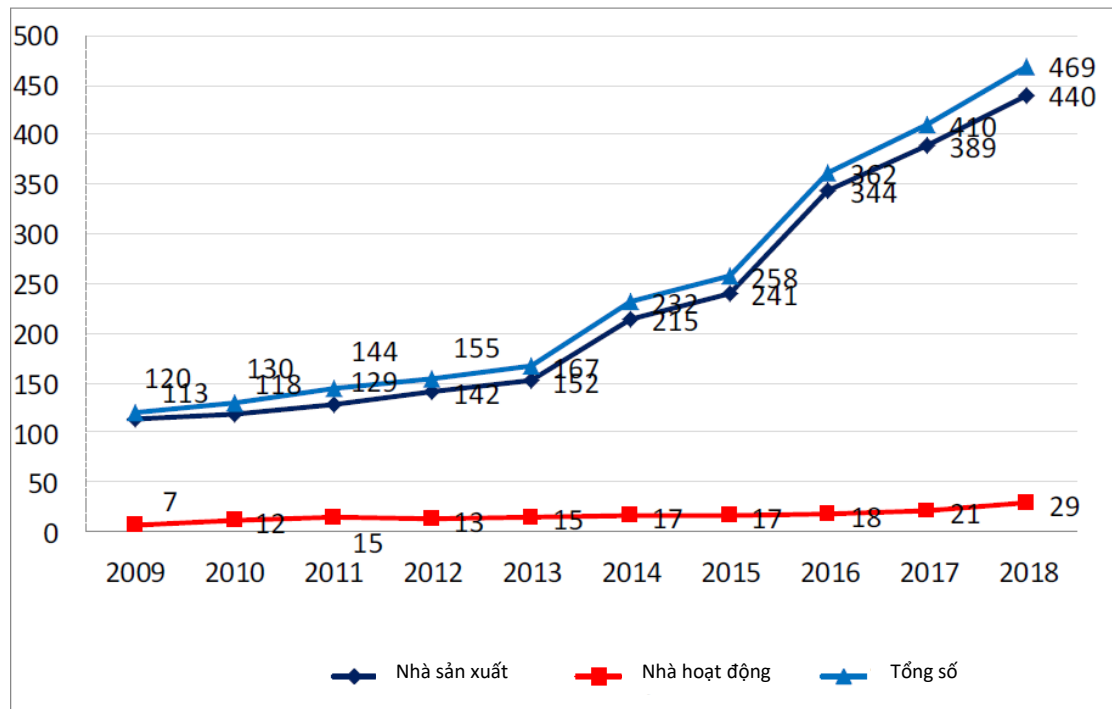
2016

Diễn biến giá (2009-2018)

Số lượng thành viên của Hiệp hội

សមាគមលើកកម្ពស់ទ្រូងកំពត "ស.ល.ប.ក"
Kampot Pepper Promotion Association (KPPA)

Quảng bá và Tuyên truyền

Công cụ quảng bá

- Tờ rơi
- Biểu ngữ
- Video
- v.v...

Hoạt động quảng bá

- Trang web
(www.kampotpepper.biz)
- Phát thanh, truyền hình, tạp chí
- Các hội chợ ở Campuchia và nước ngoài

Dứa Chiang Rai Phulae, Thái Lan

được cấp giấy chứng nhận bảo hộ năm 2006

So sánh giá năm 2004
(trước khi đăng ký chỉ dẫn
địa lý) với năm 2012

- Tại cánh đồng:
8 baht/kg với 23 baht/kg
- Giá bán lẻ:
35 baht/kg với 50 baht/kg

Nguồn: Cục Sở hữu trí tuệ, Bộ Thương mại Thái Lan, năm 2012

Khu vực sản xuất đăng ký và tiềm năng: 3.500 ha thuộc 6 đơn vị hành chính. Diện tích thực tế: dưới 1.000 ha

Mục tiêu: được công nhận một cách đầy đủ, tăng uy tín khu vực.

- Ít lạm dụng tên,
- Tăng khả năng truy xuất
- Các hoạt động quảng bá: Ngày hội cam Cao Phong
- Chỉ dẫn địa lý củng cố danh tiếng, và củng cố xu hướng tăng giá sản phẩm.

Hạt điều Bình Phước (Việt Nam) được cấp giấy chứng nhận bảo hộ tháng 3/2018

Khu vực chế biến và sản xuất hạt điều hàng đầu:
134.000 ha (2017) với điều kiện phát triển tuyệt vời

Chỉ dẫn địa lý: tiềm năng cao, phân biệt hạt điều được trồng tại địa phương với hạt dày, sừng và quy trình cẩn thận.

Các công ty thương mại bắt đầu bán hạt điều mang chỉ dẫn địa lý rang muối với giá cao hơn 1,45 lần hạt điều không mang chỉ dẫn địa lý của cùng công ty.

V. Kết luận

Kết luận

- Chỉ dẫn địa lý: công cụ hay để phát triển sản phẩm xuất xứ trong thời buổi toàn cầu hóa: kinh nghiệm thành công lâu dài ở châu Âu
- Nhiều quốc gia châu Á rất năng động: vô số chỉ dẫn địa lý thành công trên thực tế: Nước mắm Phú Quốc, Cà phê Kintamani Bali Coffee, Hạt tiêu Kampot...
- Việc đăng ký bảo hộ tại EU là có thể đối với chỉ dẫn địa lý nước ngoài, thông qua các phương thức khác nhau: không những tiếp cận thị trường EU, mà còn bán hàng để phát triển thị trường trong nước và khu vực!

Xin cảm ơn sự theo dõi của quý vị

denis.sautier@cirad.fr

Promoting Intellectual Property Rights in the ASEAN Region

XIN CẢM ƠN

Funded by the European Union

This Project is funded by the European Union and implemented by the European Union Intellectual Property Office (EUIPO)